

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke, dr. Berend T. Iván október 22-én részt vett a Szegedi Akadémiai Bizottság kihelyezett ülésén, Kecskeméten, majd Szegeden, a József Attila Tudományegyetem Tanácsának dísztermében találkozott a város négy, tudományos kutatómunkát is végző felsőoktatási intézményének vezetőivel.

Az MTA elnökét és feleségét dr. Csáky Béla, a JATE rektora köszöntötte. Az Akadémia és a felsőoktatást is finanszírozó három minisztérium, meg az egyetemek és főiskolák kapcsolatáról, a kutatás és oktatás időszaki kérdéseiről kötetlen eszmecsere alakult ki.

Dr. Berend T. Iván a kutatóhálózat vitatható szerkezetéről, a sok párhuzamosságról, a tudományos minősítés gondjairól szóló elsőként. Ebben a rendszerben az egyetemek nem kapják meg azt a rangot, mely megilletné a kutatóútánptól és bázisait. Nincs szerves kapcsolat a kutatóintézetek és az egyetemek közt,

melyet jól példáz, hogy a tudományos kutatóknak csupán 10%-a tanít felsőoktatási intézményben. Az MTA helyzete is ellentmondásos: a tudományos munkának mintegy szakigazgatási szerve, miközben 81 tanszékot közvetlenül is támogat. Ezek a példák is indokolják, hogy a kormány feladatul tűzte ki: a tudományos intézményhálózat átalakítására decemberig dolgozzanak ki javaslatot.

A kutatómunka finanszírozásának buktatóiról többen is véleményt nyilvánítottak. Az MTA költségvetését is sújtották a központi elvonások: 70 millió forintból kellett lemondani; jövőre pedig a várható inflációs ráta 20% körül fog mozogni. A kormányzati szervek azt ígérték, hogy az évtized végéig az elvont összeget visszaadják, az infláció okozta veszteséget kiegyenlítik. Az Akadémia elnöke hangsúlyozottan említette, hogy a kutatóintézetek és a felsőoktatási intézmények 25-30%-os „ballasztot” hordoznak ma-

gukkal, azaz kb. ilyen arányú az indokolatlanul támogatott témák és kutatók aránya. A kusza finanszírozási rendszernek mindössze 10%-át teszi a legtöbbek által elismert pályázati forma. Az Országos Tudományos és Kutatási Alap 4 milliárd forintjának felét a tudomány infrastruktúrájának fejlesztésére fordítják. Ennek keretében talán sikerül kiépíteni egy országos információs hálózatot, mely megoldaná a kutatómunka színvonalát befolyásoló, de egyre nagyobb gondot jelentő folyóirat és szakkönyveszerzést.

Az Akadémia elnöke október 23-án Szabó Sándorral, a megyei pártbizottság titkárával tanácskozott, majd dr. Grasselly Gyula professzorral, a SZAB elnökével a tudomány-szervezés aktuálisairól tartott megbeszélést, és találkozott a város három új akadémikusával. Látogatása végén a Szegedi Biológiai Központban dr. Alföldy Lajos igazgató ismertette a legfrissebb tudományos eredményeket.

Kongresszus a SZOTE-n

Először húsz évvel ezelőtt rendeztek Magyarországon kongresszust a kísérletes sebészet szakemberei. E tudomány rohamos fejlődése és az akkor kiváltott érdeklődés indokolta azután, hogy kétfévente rendszeresen találkoznak az e területen dolgozó kutatók és klinikusok megbeszélni a legújabb eredményeket.

A sebészet, amely évszázadokon keresztül az empirián alapult, ma már egyre inkább tudományos alapokra helyeződik és eljövendő fejlődése is elválaszthatatlan a tudományos ismeretek gyarapodásától. E folyamat, amely már a múlt században megindult, akkor elsősorban a mikrobiológia kialakulásával, a mai napig tart. Kísérletes sebészet alatt a sebészet tudományos alapjait foglalkozó diszciplínát értünk, amely ma már igen széles területet ölel fel.

Az idei, XI. kongresszust a Magyar Sebész Társaság megbízásából a Szegedi Orvostudományi Egyetem Kísérletes Sebészeti Intézete rendezte meg, november 1-3. között a következő főbb témakörökből: sebészeti pathophysiologia (kórélettan), sebészeti fertőzések (sepsisek), valamint a sebészeti technikák és eszköz-

zők fejlődése. A sebészeti kórélettani előadások foglalkoztak egyebek között a szervezet belső védekező rendszerével, az immunológiával, különös tekintettel a transzplantációra és a tumorokra. Vizsgálták a szakemberek azt a komplex válaszreakciót, amivel a szervezet a sebészi stresszre reagál. E kérdéskörben igen fontos a sebészeti fertőzések problémája, hiszen az egyre kiterjedtebb műtéti beavatkozások, az ipari és a közlekedési balesetek számának növekedése, valamint az antibiotikumokkal szembeni rezisztencia kialakulása miatt a fertőzések száma és jelentősége megnőtt.

Az újszegedi tanácsai Oktatási Központban megtartott kongresszusi közéleti háromszáz hazai és külföldi szakember vett részt mintegy 230 előadással és poszterrel.

A szakmai programok mellett komoly zenei koncertet és kiállítást szervezett a résztvevők számára a rendező intézet. A kongresszus lapzártánk egy időben végezte munkáját, így bővebben a következő Szegedi Egyetemen tudósítunk az eseményről.

Ünnepségek, kitüntetések

Az októberi szocialista forradalom 70. évfordulója alkalmából intézményeink oktatói, dolgozói és hallgatói közül többen kitüntetést vehettek át. A JATE-n Miniszteri Dicséretben részesült dr. Józsa Zoltán tanársegéd, Erdei Istvánné hivatalsegéd, Szabó Istvánné portás. Kiváló Munkáért kitüntetést kaptak Lang Kálmánné főelőadó, dr. Lang János adjunktus. A korábban odaitélt Lenin plakettet külföldi útról hazatérve most vette át dr. Németh József docens; emléklapot tizen 40 éves, ötven 25 éves párttagságuk alkalmából kaptak. A JATE Kiváló Oktatója címet dr. Csejtei Dezső, dr. Mészáros Rezső, dr. Nagy Ferenc, dr. Pál József, dr. A. Sajti Enikő és dr. Szalay István docensek kapták. A Munka Érdemrend ezüst fokozatát vehette át dr. Makk Ferencné iskolaigazgató, KISZ Érdemérem kitüntetésben pedig Kériné Nagy Zsuzsanna OD-KISZ-titkár, kollégiumi igazgató részesült. A SZOTE dolgozói közül dr. Boda Domokos tanszékvezető egyetemi tanár és dr. Bárány Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár a Munka Érdemrend Arany Jokozata kitüntetést kapták. Kiváló Munkáért kitüntetést vehettek át dr. Lonovics János adjunktus, dr. Verró Gábor adjunktus, Nográdi Imre technikus, dr. Zollei István tanársegéd és Becsei Tiborné főnövér. (A további kitüntetettek névsorát helyhiány miatt a következő lapszámunkban tesz-

Oktatás, kutatás és gyógyítás az orvosegyetemeken

Az Országgyűlés szociális, és egészségügyi bizottsága október 16-án a szegedi egyetemek központi épületének aulájában, dr. Pesta László elnökletével ülésezett. A tanácskozáson — többek között — részt vett: dr. Hutás Imre egészségügyi államtitkár, az orvosképző intézmények vezetői, Csongrád megye országgyűlési képviselői, Szeged párt- és állami testületeinek tisztviselői. A vendéglátók nevében dr. Szilárd János, a SZOTE rektora köszöntötte a résztvevőket.

A lakosság számára viszonyított orvoslétszámot illetően Magyarország, Izrael és az Amerikai Egyesült Államok után a harmadik helyen áll a világban. A négy orvostudományi egyetemen 6000 orvostanhallgató, 800 fogorvoshallgató és 900 gyógyszerészhallgató tanul magyar nyelven. Az Orvostovábbképző Egyetemen évente 7600 orvost és 1100 gyógyszerészt oktatnak, 1500-an szereznek szakképzetést. Az impozáns számú adatok mögött azonban a képzésnek, az egészségügyi műszaki felszereltségének és szervezetszervezésének hiányosságait, az orvosok szakmai szerinti és földrajzi elhelyezkedésének fehér foltjait tárták föl a bizottság ülésén.

Az oktatás tárgyi feltételei rosszak, a klinikák felszereltsége a megyei kórházakétól messze elmarad. A jövő orvosait a jelenlegi orvosi technikával sem tudják megismertetni. Az egyébként is nehezen beszerezhető műszereket elosztása sem megfelelő: az országban jelenleg műkö-

dó 4 komputertomográf mindegyikét a fővárosban helyezték el.

Kubatura gondokkal mindhárom vidéki egyetem küszködik. Szembe kell nézni a ténnyel: egyik orvostudományi egyetem sem alkalmas a mai nagy létszámú hallgatóság képzésére. Ezért is javasolták, hogy tovább csökkentsék az orvoskari felvételi keretszámot, valamint, hogy dolgozzák ki a felvételizők alkalmassága mérésének módszerét. Az orvosképzés koordinálása enyhén szólva hiányos: nem hangolták össze a 4 egyetem új tanterveit, törzsanyagát; az egységes tankönyvellátás illúzió; a vizsgáztatás rendszerében sok a felületességre és hazárdirozásra alkalmas adó feladat; az államvizsgán intézményenként más-más követelményrendszer érvényesül. Az egyetemen részdiszciplínákat oktatnak, orvosi szemléletet csak kevés, kivételes személyiség formál. Az oktatógárda összetételére utal, hogy a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé a budapesti és a pécsi orvosegyetemről 6-6, Debrecenből 3, Szegedről egyetlen orvos sem került be, sőt: az Akadémia orvosi osztályában Debrecenből sincs egyetlen tag sem. E jelenség utal a kutatómunka gondjaira is.

Az utóbbi években több elméleti tanszéken is nehézséget jelentett a megfelelő utánpótlás biztosítása. A műszerpark korszerűsítése és bővítése, a könyvtárállomány gyarapítása a sürgető, ám pénzigényes feladatok közé tartozik. Az eredményes kutatómunkát serkenti a neves külföldi

kutatóintézetekben való munkavállalás engedélyezése.

A gyógyító munka feltételeit jellemzi: az orvosok 47%-a dolgozik a fővárosban, ahol az ország népességének 20%-a él; a hálapénzes szakmában túlképzés figyelhető meg, míg más szakterületen még a nagyvárosokban sem találunk elegendő orvost. Az álláshelyek elosztásának igazságtalanságáról többen szóltak. Szervezési gondként is fölfogható, hogy az egészségügyi intézmények zsúfoltak. Amit idealizálóan progresszív betegellátásnak emlegetnek, e lelketlen futószalagot, „az egészségügyi szervezés csodjének” nevezték. A pályakezdő orvosok többsége a betegségre és nem a betegre koncentrálnak. Az orvosi gyakorlat a képzés hiányosságára utal: nem kap kellő súlyt a megelőzés.

A magyar egészségügy általános problémáinak forrására utal, hogy a költségvetésnek csupán 3,8%-át fordítják a célra. (Meg kell jegyeznünk: az egészségvédelem egyetlen környező országban sem részesedik ilyen alacsony arányban a költségvetésből.) Az Országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságának ülésén már eddig is sok javaslat megfogalmazódott. A szegedi tanácskozáson 13-an kérdeztek és 14-en mondták el véleményüket. A testület 3 tagja (dr. Karácsonyi Sándor, dr. Velkey László és dr. Tóth Ilona) összegzi a bizottság munkáját, rendszerezi a felmerült kérdéseket és javaslatokat, majd ezt a jelentést az Egészségügyi Minisztérium, szükség esetén a kormány elé terjeszti.

SZEGEDI

EGYETEM

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXV. évfolyam 14. szám

1987. november 8.

Ára: 2,30 Ft

HÍREK

Az Ungvári Állami Egyetem rektorának meghívására Békési Imre, a JGYTE főigazgatója, Fehér István a pártbizottság titkára és Siposné Kedves Éva szb-titkár a Szovjetunióba utaztak. A főiskola delegációja részt vesz a nagy októberi szocialista forradalom 70. évfordulója alkalmából megrendezendő ünnepségeken.

Emléktáblát avattak október 30-án a Dugonics tér 12. számú házban, a volt Szegedi Napló-ház falánál. Az ünnepséget Dobó József, a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Csongrád megyei delegációja részt vesz a nagy októberi szocialista forradalom 70. évfordulója alkalmából megrendezendő ünnepségeken, a város nevében az emléktáblát dr. Müller Józsefné tanácselnök-helyettes vette át.

Vélemények a parlamenti ülészekről és a kormányprogramról

Mi a véleménye a parlament őszi ülészekéről és az ott elfogadott kormányprogramról? — tettük fel a kérdést egyetemi oktatóknak és hallgatóknak. „Gláznoszty” ide, „gláznoszty” oda, igen sokan a megkérdezettek közül (bölcsezkari oktató, közgazdász, orvos, főiskolai hallgató, orvosegyetemista és főiskolás) megtagadták a választ, különböző indokokkal. (Igy bennünk egy új kérdés is megfogalmazódott: vajon mitől félnek ezek az emberek, állampolgárok, adófizetők? Ezt a kérdést azonban már föl se tettük.) A „bátraktól” az első két kérdésre kapott válaszokat közülük alább, sorrendben először az ülészekről, majd a programról. A véleményekben megfogalmazott kérdéseket továbbítottuk egy alkotmányjogásznak és egy közgazdásznak, ők a következő lapszámunkban adnak választ.

Dr. Kevei Ferenc docens, JATE TTK Mikrobiológiai tanszék:

— Összel mintha „parlamentként” kezdett volna üzemelni a mi országgyűlésünk is. Szükségszerű, hogy most alakul így szerepköre, mert a nehezedő gazdasági és politikai helyzet megkívánja a demokratizálódás fokozását. Végre elértük, hogy megszűnt „szavazógép” lenni a képviselők testülete. Jó lenne, ha más szervezetek is belátnák, nem szükséges a masszív egység látszatára törekedni. A nyílt vitának helye van. Új elemként könyvelhető el, hogy több olyan fölvetés is elhangzott, mintha a pártnak „magyarázkodnia” kellene a parlament előtt. Az a véleményem, hogy az MSZMP-nek elsősorban saját kongresszusán kell számot adnia az utóbbi években gyakorolt politikájáról. Azt szintén meg kell szoknunk, hogy ne a párt képviselőjétől várjuk a választ a konkrétumokra. Jónak tartom, hogy az új miniszterelnök bizonyult technokratának.

— „Túlélési programnak” tekintem az új kormányprogramot. Ha ezt teljesítjük, jöhet a „kibontakozás”. Ezt a „nadrágszűjőszősző” programot már nagyon ideje volt elhatározni. Am az az érzésem, hogy a korábbi felismeréseinket tartalmazza, s csak azért leszünk kénytelenek most végre a valóságba azokat átvinni, mert a külföldi tőke diktálja ezt „egészséges feltételként”. Kérdéses, hogy a magyar állampolgár mennyiben tudja hittel követni a változásokat, hiszen már annyi jó határozat született, melynek áldásos hatását nem tapasztalhattuk a gyakorlatban, hiszen tulajdonképpen már nem ígérhetjük az egyéneknek: ha jobban dolgozol, jobban élsz. A program megvalósításának személyes garanciái és motivációja igen veszélyeztetett. A többség egyelőre csupán a jövő évi fizetéséért aggódik, mert a já adótervnyünk differenciálási „készsége” alacsony, működési mechanizmusa nem veszi figyelembe az egyén életének finomságait. Jó lenne látni,

hogy a gazdaság nem pénzügyi területein is mozdul valami. Hiszek abban, hogy az emberek munkához való viszonyát újra lehet szabályozni. Azt várná az ember, hogy a kormányprogram pozitív hatása rövid időn belül megmutatkozzon pl. a főtársaságok munkastílusában. Aggasztó, hogy ezt még nem tapasztalni. A középszintű irányítóapparátus korszerűtlensége érzékelhető. Sok a kettősség! Pl. a fájdalomcsillagószint problémafeltáró nyilatkozatok mellett jelen van a „régival”, a gondok eltussolása is. A kormányprogram hiányossága, hogy nem derül ki, milyen kérdéskörök élveznek prioritást, vagy hogy nem söpörte el a régi szabályzókat. Hogy mi a szükséges váltás garanciája? Egyelőre csak saját optimizmusunk.

Galgóczy László adjunktus, JGYTF, Magyar nyelvészeti tanszék:

— Véleményem szerint nehéz kétválasztani ezt a két kérdést, ezért szeretnék együtt válaszolni rájuk. A kormányprogramban zavart engem, hogy többszámú első személyében fogalmaz, s így személytelen. Például nem lehet eldönteni, hogy a kormányfő a jelenlegi válsághelyzetért kinek a nevében vállalta a felelősséget: a parlament, a kormány vagy a pártvezetés nevében. A Képes 7-nek adott interjújában pedig egyenesen azt állította, hogy mindenki felelős. Milyen válasz az, hogy valójában „mi” költöttük el a dollármilliárdokat? Egy egész népet nem lehet felelőssé tenni, különösen akkor nem, ha olyan kevés beleszólási lehetősége volt a döntésekbe, mint nekünk. Konkrétabban kellene megállapítani a felelősséget, sőt a felelősöket, föltárni az okokat, s akkor lehetne javítani.

Furcsának tartom azt is, hogy az adóreformról állandóan azt hangoztatták, hogy csak a kormányprogram része. Ehhez képest tavasz óta